

Forradalom a kórházban

Lassan ötven éve van a pályán. Kezdetben csak az orvostudományok érdekelték. Publikációi kizárólag szakmai lapokban jelentek meg. Gyermekgyógyász, a gyermekkori szívbetegségek specialistája. A közismert nyíregyházi orvos, **dr. Fazekas Árpád** életében

is az '56-os forradalom volt a vízváltó. A berettyóújfalui kórház osztályvezető főorvosként megválasztották a munkástanács elnökévé. A szabadságharc vérbe fojtása után aránylag „szerencsésen megúsza” a tisztogatást. Csak(!) állását veszítette el.

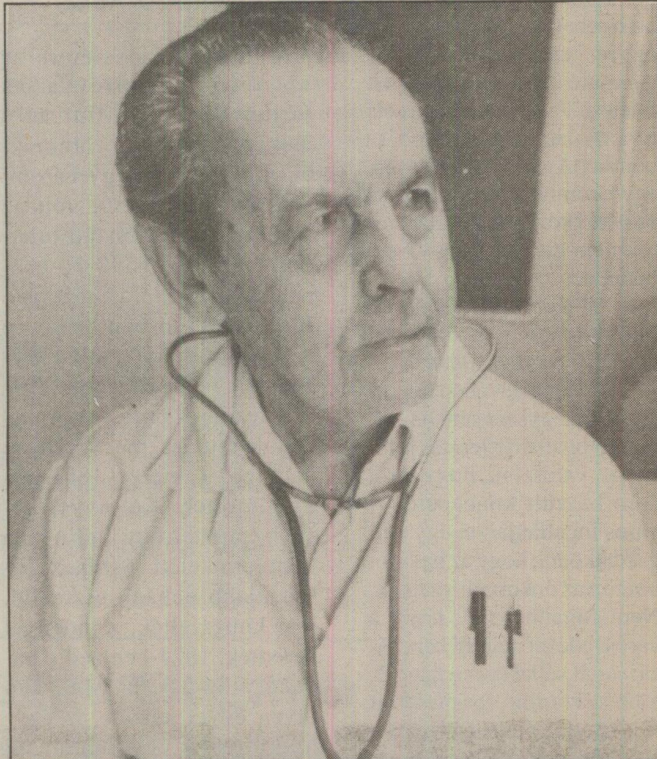
Berki Antal (Új Kelet)

Hosszú ideig sehol nem kapott orvosi munkát, míg végre sikerült körzeti orvosként elhelyezkednie. Kislétára került, onnan bejárta a környék falvait, megismerte a hírhedt Pócspetri-ügyet, mert ugyan a falu lakói nem nagyon beszéltek, félek, hogy újra elővehetik őket, de a családlátogató orvos előtt nem nagyon vannak titkok, szépen lassan megismerte az egész történetet a maga iszonyú valóságában. Ez az élmény és '56-os múltja kényszerítette, hogy a korszak történetével foglalkozzon; ne menjenek feledésbe a szabadságharc orvosi vonatkozásai.

— *Hogyan zajlottak le itt, a kórházban az 1956-os események — orvosi szemszögből?*

— Olyan jaj de nagy dolgok nem voltak. A pártvezetés, a szakszervezet percek alatt összeomlott, a kórház igazgatója nem járt be, de a kórháznak működnie kellett, nem teheték ki a táblát, hogy „forradalom miatt a gyógyítás szünetel”. A város is csendes volt, az első megmozdulás csak 26-án, pénteken volt a Kossuth téren, s mint *Rácz István* írásaiból kiderül, mintegy tízezer ember vett részt ezen a tüntetésen.

A kórházban 27-én ültek össze, hogy megválasszák az ideiglenes munkástanácsot, de aznap a tanács nem tudott megalakulni, mert a Kossuth térről négy súlyos sebesültet szállítottak be, akiket azonnal műteni kellett. A Korona Szálló padlásán elrejtőzött orvlövészek sebesítették meg ezeket az embereket. A műtéti napló és az osztályos napló pontosan rögzíti a történeteket. Lehet tudni azt is, hogy a Damjanich laktanya elől először egy *Faragó István*

Dr. Fazekas Árpád

Fotó: Bozsó

nevű 19 éves fiatalembert szállítottak be lőtt sebbel. A munkástanács az események miatt október 30-án tudott megalakulni, és másnap választották meg az elnököt *dr. Dohnál Jenő* főorvos személyében. Dohnál Jenő egyébként *Jósa András* unokája volt. Nagy tudású, kiváló orvosként végezte munkáját.

A munkástanács nagyon rövid életű volt, mindössze 3-4 napig működött. Az orosz megszállás után a kórház élte a maga hétköznapijait, látszólag a legteljesebb nyugalomban. A megtorlás hulláma csak 1957 nyarán érte el az intézményt. Először *dr. Babicz Bélát* július 5-én, utána *Gábrriel Aurélt* július 30-án, és végül Dohnál Jenőt augusztus 6-án tartóztatták le. Mind a hármuk lakásán házkutatást tartottak, nagyszabású kirakatpert rendeztek ügyükben. A hatóságok nyilvánvaló cél-

ja az volt, hogy a három nagy tekintélyű főorvost lejárassák a lakosság előtt. Csak a kórházból 57 tanú szerepelt a tárgyaláson. A tanúkat megfélemlítették, voltak olyanok is, akik a tárgyaláson visszavonták rendőrségi vallomásukat, mint például *Péterffy László* főorvos. Már az eljárás közben kiderült, hogy a vádlottak semmiféle bűncselekményt nem követtek el, de ez a tény az akkori bírakat nem befolyásolta. Mindhármukat elítélték.

Igazi rehabilitációjuk még mindig nem történt meg. Jellemző, hogy Babicz főorvos úr nem Nyíregyházán, hanem **Budakeszin** lett díszpolgár. Most itt az évforduló tájkán érdemes lenne elgondolkozni azon, hogy kései elismerésként emléküket a város valamilyen formában megörökítse.